

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/11/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6315206130
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6315206130.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa X. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXXX/XXX, F., XXX XX G. B., právne zastúpeného JUDr. Petrom Šramkom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Moyzesova 12, 977 01 Brezno, proti odporkyňi F. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXXX/XXX, F., XXX XX G. B., právne zastúpenej JUDr. Máriou Stahovcovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom ČSA 18, 977 01 Brezno, v konaní o rozvod manželstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletej F. Q., nar. XX. XX. XXXX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny B., na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k 8P/149/2015-57 zo dňa 07. 01. 2016,

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť s účinnosťou od právoplatnosti výroku o rozvode prispievať na výživu maloletej výživným v sume 80,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa každého mesiaca dopredu k rukám odporkyne (III. výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Brezno (ďalej len „okresný súd“, resp. „prvostupňový súd“) rozsudkom zo dňa 07. 01. 2016 manželstvo navrhovateľa a odporkyne uzavreté dňa XX. XX. XXXX, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu F. vo zväzku XX, ročníku XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XXX, rozviedol (I. výrok). Na čas po rozvode súd upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletej F. Q., nar. XX. XX. XXXX (ďalej aj „maloletá“) tak, že ju zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Rodičia si budú maloletú odovzdávať v piatok o 17.00 hod. a budú o ňu vykonávať týždennú starostlivosť. Preberať si ju bude ten rodič, u ktorého maloletá má byť nasledujúci týždeň v starostlivosti (II. výrok). Navrhovateľovi uložil povinnosť s účinnosťou od právoplatnosti výroku o rozvode prispievať na výživu maloletej výživným v sume 80,- Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa každého mesiaca dopredu k rukám odporkyne (III. výrok). O náhrade trov prvostupňového konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (IV. výrok).

V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že vzťahy medzi navrhovateľom a odporkyňou sú vážne narušené a trvalo rozvrátené. Ich manželstvo si neplní svoj účel a nemožno od nich očakávať obnovenie manželského spoluzitia. Z uvedených dôvodov manželstvo účastníkov rozviedol. Za príčinu rozvratu vzťahov považoval rozdielnosť ich pováh, názorov a záujmov a tiež neveru zo strany navrhovateľa.

Okresný súd zveril maloletú F. na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, a to v týždňových intervaloch. Zverenie do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov považoval v záujme maloletej. Podľa názoru okresného súdu uvedeným spôsobom starostlivosti budú lepšie zaistené jej potreby. Ohľadné maloletej zistil, že má XX rokov, je žiačkou X. ročníka I. V. v G. B.. Z. na P. R.. Nevznikajú zvýšené výdavky v súvislosti s jej návštevou školy, zdravotným stavom. Maloletá nosí I. Q., s čím vznikajú výdavky 10,- Eur mesačne.

Ohľadne majetkových pomerov rodičov maloletej okresný súd zistil, že účastníci majú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov zariadenie domácnosti a dve autá tov. zn. Z. K., rok výroby XXXX a tov. zn. V. H., rok výroby XXXX. Navrhovateľ je E.. Za obdobie od septembra r. 2014 do augusta r. 2015 bola jeho čistá mzda vo výške 793,40 Eur mesačne a jeho priemerný čistý príjem bol vo výške 906,47 Eur mesačne, pretože zamestnávateľ mu vypláca náhradu za používanie súkromného vozidla na pracovné účely. Zamestnávateľ mu z jeho mesačného príjmu vykonáva zrážky vo výške 107,40 Eur mesačne (na služobný telefón, stravné lístky, nájomné na užívanie služobného bytu). Navrhovateľovi je vyplácaný daňový bonus a prídavky na dve L.. Otec financuje štúdium dcéry L. Q. na V. V. L. v I. a platí poisťné na obidve L..

Odporkyňa je I.. Podniká „v E. X.“, ide o sezónnu živnosť, ktorú vždy k 01. 11. 2015 ruší. Okresný súd uviedol, že v súčasnosti odporkyňa pracuje na základe dohody v spoločnosti C. Q., s.r.o. B. s dohodnutou odmenou 2,20 Eur za hodinu. Odporkyňa predpokladá, že zamestnávateľ s ňou v budúcnosti uzatvorí pracovnú zmluvu a odhaduje, že jej mesačný príjem bude cca 350,- Eur.

Okresný súd uviedol, že aj keď zveril maloletú do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, je potrebné, aby navrhovateľ prispieval na jej výživu sumou 80,- Eur mesačne prihladajúc k zisteným pomerom účastníkov. Uvedené výživné má slúžiť odporkyni, aby v čase, keď bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, mohla zabezpečovať výdavky v súvislosti s jej odôvodnenými potrebami. Pri určení výživného prihladol okresný súd i na ďalšiu vyživovaciú povinnosť navrhovateľa a odporkyne k L. Q.,
nar. XX. XX. XXXX.

O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa ustanovenia §144 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

Proti rozsudku okresného súdu, konkrétne do výroku ohľadne určenia výživného na maloletú F. (III. výrok), navrhovateľ podal v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd zmenil odvolaním napadnutý výrok rozsudku tak, že výživné na maloletú sa neurčuje, eventuálne v odvolaní napadnutom výroku odvolací súd rozsudok zrušil, pretože okresný súd odvolaním napadnutý výrok nedostatočne odôvodnil, odôvodnenie je nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Okresný súd neuviedol, na základe akých dôkazov vychádzal pri svojom rozhodnutí, ako ich vyhodnotil. Ohľadne majetkových pomerov okresný súd vychádzal zo zápisnice z pojednávania. Nie je však zrejmé, ako okresný súd dôkazy (výpovede účastníkov) vyhodnotil, t. j. akými úvahami, resp. výpočtami sa riadil pri určení výživného. Poukázal na to, že aj keď je jeho príjem vyšší než príjem odporkyne, jeho výdavky v súvislosti s nákladmi na obidve L. sú neporovnateľne vyššie, pretože náklady súvisiace s vysokoškolským štúdiom dcéry L. minimálne vo výške 200,- Eur mesačne hradí výlučne sám. Zamestnávateľ mu refunduje časť nákladov za používanie vlastného motorového vozidla na súkromné účely, čo nie je možné reálne započítať do jeho príjmu. Podľa jeho názoru pri zverení maloletej do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov na rovnaké obdobie nebol dôvod, aby mu okresný súd uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 80,- Eur mesačne.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Kolízny opatrovník maloletej vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že rozhodnutie ohľadne vyživovacej povinnosti navrhovateľa ponecháva na úvahu súdu.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), vec prejednal v medziach daných odvolaním, v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 2 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu vo výroku ohľadne výživného pre maloletú (III. výrok) podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.) z týchto dôvodov:

Primárnou povinnosťou súdu v občianskom súdnom konaní je postupovať tak, aby bola zaistená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov a na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, pokiaľ nemá o ich pravdivosti dôvodné a závažné pochybnosti. Bez zistenia právne rozhodných

skutočností nie je možné pristúpiť k procesu vyhľadávania právnej normy, resp. k jej interpretácii a následnej aplikácii na zistený skutkový stav.

Dokazovanie musí byť v súlade nielen s procesnými normami upravujúcimi mechanizmus zisťovania právne rozhodných skutočností, ale aj s právom účastníka na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodne tak, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Povinnosť navrhnúť alebo označiť dôkazné prostriedky v občianskom súdnom konaní je povinnosťou účastníkov (§ 120 ods. 1 O.s.p.). V nesporových konaniach (§ 81 ods. 1 O.s.p.), ku ktorým patria i konania i vo veciach starostlivosti o maloletých, je súd povinný vykonať i ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí (§ 120 ods. 2 O.s.p.).

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t.j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, naplnia ústavné kritériá vyplývajúce preň z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozhodnutie súdu musí obsahovať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah povinnosti rozhodnutie riadne odôvodniť sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle všetkých okolností každej veci.

Občiansky súdny poriadok stanovuje minimálne kritériá pre odôvodnenie rozsudku v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

Písomné vyhotovenie rozsudku musí okrem iných náležitostí obsahovať i súdom ustálený záver o skutkovom stave veci. Takýto záver musí vychádzať z čiastkových, ale pre rozhodnutie vo veci samej významných skutkových zistení. Jednotlivé preukázané skutočnosti (skutkové zistenia) je potrebné premietnuť do záveru o skutkovom stave veci (do tzv. skutkovej vety), ktorý stručne a výstižne vyjadruje skutkový stav veci (§ 153 ods. 1 O.s.p.) a ktorý je východiskom pre právne posúdenie veci. Pre záver o skutkovom stave veci je rozhodujúce vyhodnotenie dôkazov z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, vierohodnosti a pravdivosti.

Podľa názoru odvolacieho súdu však predmetné rozhodnutie okresného súdu ohľadne odôvodnenia výživného pre maloletú uvedené atribúty nespĺňa.

Z ustanovenia § 75 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „ZR“) vyplýva „Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie“.

V prípade určovania vyživovacej povinnosti sú u povinnej osoby rozhodujúce objektívne reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné. Povinnosť obidvoch rodičov starať sa o výživu detí je odrazom zásady, podľa ktorej sa na zabezpečení osobných potrieb a výživy maloletého dieťaťa podieľajú obidvaja rodičia podľa svojich objektívnych možností a schopností (v ktorých sa zohľadňuje i vzdelanie, zdravotný stav, prípadne iné relevantné skutočnosti, ktoré majú vplyv na ich sociálny status a materiálne a finančné zázemie) a podľa pomeru ich zárobkov (finančného príjmu) a celkovej finančnej a sociálnej situácie.

Pri určovaní výšky výživného podľa citovaných ustanovení je potrebné predovšetkým brať ohľad na potreby oprávneného, ktoré závisia najmä od veku dieťaťa, jeho zdravotného stavu, potrieb, jeho záujmov a podobne.

Povinnosť oboch rodičov rovnako sa starať o výživu detí neznamena mechanickú rovnosť, ale to, že úhradu potrieb na výživu dieťaťa poskytujú obidvaja rodičia podľa svojich objektívnych schopností a pomeru svojich finančných a materiálnych možností.

Je nesporné, že zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov je prispievať na výživu maloletej výživným.

Okresný súd pri zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov bol povinný ex offa prihliadať na schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (zistené právne relevantným spôsobom) a na odôvodnené potreby maloletej.

Okresný súd v rozsudku ohľadne príjmu matky uviedol: „Odporkyňa je I., podniká v E. X., ide o sezónu živnosť, ktorú vždy k 01. 11. 2015 ruší. V súčasnosti na dohodu pracuje v spoločnosti C. Q., s.r.o., B. s dohodnutou odmenu 2,20 Eur za hodinu. Predpokladá, že táto spoločnosť s ňou v budúcnosti uzatvorí pracovnú zmluvu, odhaduje, že jej mesačný príjem bude cca 350,- Eur.“

Odvolací súd poukazuje na to, že z rozhodnutia okresného súdu absentuje esenciálna náležitosť - označenie konkrétnych dôkazov, z ktorých okresný súd vychádzal pri zistení skutkového stavu.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa okresný súd nevysporiadal s podstatnými okolnosťami pri určení výživného, t.j. nezistil adekvátnym spôsobom priemerný čistý mesačný príjem odporkyne v rozhodnom období pre určenie výživného (za obdobie jedného roka). Z rozsudku nie je možné zistiť, pod akým obchodným menom odporkyňa podnikala, aký bol jej príjem zo živnostenskej činnosti, akú výšku finančných prostriedkov si z toho príjmu vyčleňovala pre potreby rodiny. Z obsahu spisu absentuje aktuálny výpis zo živnostenského registra, z ktorého by okresný súd zistil, či odporkyňa naďalej vykonáva živnostenskú činnosť. Ak došlo k zániku živnostenského oprávnenia, je potrebné ustáliť jeho dôvod, ktorý je podstatný z hľadiska skúmania prípadnej potenciality príjmov pri určení výživného. Ďalej z obsahu spisu absentuje relevantný listinný dôkaz od zamestnávateľa odporkyne, na základe ktorého okresný súd konštatoval, že príjem odporkyne je 350,- Eur mesačne, či ide o príjem netto, resp. brutto, z akého obdobia bol uvedený príjem určený, akú pracovnú činnosť odporkyňa vykonávala a či je využitý jej pracovný potenciál z hľadiska rozsahu jej týždenného pracovného času.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že okresný súd sa nezaoberal ani s výškou finančných prostriedkov na účtoch obidvoch účastníkov (rodičov maloletej), hoci uvedené údaje sú potrebné z hľadiska objektívneho zistenia ich komplexných majetkových pomerov.

Pri určení rozsahu výživného pre maloletú zo strany navrhovateľa okresný súd síce uviedol, že prihliadol i na ďalšiu vyživovaciu povinnosť navrhovateľa a odporkyne k ich dcére L. Q., nar. XX. XX. XXXX, avšak z rozsudku nie je možné vyvodiť, aké má ten - ktorý z rodičov výdavky s jej výživou, s vysokoškolským štúdiom, záujmami a potrebami, hoci uvedené opodstatnené výdavky majú podstatný vplyv na určenie výšky výživného na maloletú F..

Keďže okresný súd týmto spôsobom nepostupoval, je možné konštatovať, že jednak nedostatočne zistil skutkový stav potrebný pre objektívne a správne rozhodnutie vo veci a taktiež, že jeho rozhodnutie je z dôvodu nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľné.

Vzhľadom na predpokladaný rozsah ďalšieho dokazovania (kde okrem vyššie uvedeného objektívneho zistenia majetkových pomerov rodičov) bude potrebné vykonať dokazovanie i ohľadne aktuálneho príjmu rodičov, čo presahuje rozsah odvolacieho konania a vzhľadom na koncentračnú zásadu a zásadu dvojinštančnosti konania, je potrebné, aby dokazovanie v naznačenom smere vykonal prvostupňový súd.

Podľa názoru odvolacieho súdu jedine primerane odôvodnené súdne rozhodnutie umožní účastníkom konania oboznámiť sa so samotným výsledkom rozhodnutia a umožní im pochopiť dôvody, na ktorých bolo založené. Len rozhodnutie spĺňajúce uvedené podmienky je preskúmateľné v inštančnom

postupe, a preto rozhodnutie, ktoré neobsahuje základné atribúty, je možné považovať za závažný zásah konajúceho súdu do práva účastníka na súdnu ochranu, pričom daný zásah v tejto fáze konania (odvolacieho konania) je možné odstrániť len zrušením napadnutého rozhodnutia pre jeho nepreskúmateľnosť.

Z uvedených dôvodov preto odvolaciemu súdu neostávala iná možnosť, ako rozsudok okresného súdu v druhom a treťom výroku podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O. s. p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.).

Odvolaním nenapadnuté výroky rozsudku zostali nedotknuté (§ 206 ods. 2 O. s. p.).

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že v záhlaví odvolaním napadnutého rozsudku je chyba v písaní, pretože je uvedené nesprávne meno maloletej. Uvedenú chybu v písaní v záhlaví rozsudku okresný súd opraví podľa ustanovenia § 164 O.s.p. vydaním opravného uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.